

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidicori, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mați séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 31.

Brasiovu, 24. Aprile 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Adres'a de multiamit'a

a congresului nationalu, tîenutu in 8—11. Aprile v. 1863
in Sabiu.

Cesaro-regésca si Apostolica Maiestate!
Preaindurate Dómne!

Congresulu nationale romanu din Marele Principatu alu Transilvaniei, convocatu pre temeulu concessiunei préinalte din 17. Febr. 1863 sub Nr. aulicu 883, intempina adî unu evenimentu, care ia implutu inim'a de bucuria, vediendu, ca pentru preacredintiós'a natiune romana din Marele Principatu alu Transilvaniei dupa o sperantia indelungata, nutrita in peptu-i prin unu siru de ani, acumu intr'adeveru se ivesce auror'a unui venitoriu mai ferice, mai demnu de ea si sacrificiale ei documentate cu tóta ocasiunea pentru credinti'a si alipirea ei catra préinaltulu seu Imperatu si Mare Principe si catra Patri'a s'a.

Evenimentulu acest'a de mare insemnatate pentru natiunea romana ni-lu aduse prégratiós'a resolutiune imperatésca din 18. Oct. 1862, care, publicandu-se solenelu in siedinti'a congresului nationale romanu, ne dede acea preaplacuta ocaziune, de a salutá cu simtieminte pline de bucuria, cari se exprimara in urari unanime repetíte adeseori cu entusiasm, insoçitu de cea mai profunda reverintia omagiala pantru préinalt'a persóna a Mai. Vóstre c. r. apostolice.

Aceasta prégratiós'a resolutiune imperatésca se va reveri din partea natiunei nóstre de unu documentu, cu care are se se incépa epoc'a nóua in viéti'a politica a Romaniloru din Transilvani'a, de chei'a cea de multu dorita, care se deschida portile edificiului sistemii de statu alu Marelui Principatu alu Transilvaniei, prin cari se intre si ei cá natiune politica in concertulu aceluor natiuni, care inca singure locuiescu acelu edificiu cu eschiderea natiunei romane; pentru ca preaindurate Dómne! prin acea resolutiune preagratiós'a Te-ai induratu parintesce a descoperi prea'nalt'a complacere pentru loialitatea, credinti'a si alipirea natiunei Romane catra prea'nalt'a Casa Domnitória si catra legile fundamentali de statu, sanctionate de Mai. Vóstra; V'a-ti induratu a ne afidá preagratiós'u, ca regularea referintieloru juridice de statu ale natiunei romane si ale confesiuniloru ei va avé se fia un'a dintre cele d'antaiu datorintie ale celei mai de aprópe diete a Transilvaniei, ordonandu totu deodata cancelariei aulico transilvane a luá de nou in consideratiune preaumilitele nóstre representatiuni si petitiuni privitóre la compunerea pomenitei diete, si a grabi cu preaumilit'a-si substernere a propositiuniloru respective; V'ati induratu prin urmare a ne dá imperatesculu si regesculu cuventu, care-lu adoramu de amanetu asiguratoriu despre aceea, ca natiunea nostra cea atatu de cercata-si va vedé nesuintiele sale cele loiale insoçite de atatea sacrificii acumu in scurtu tîmpu incoronate cu rezultatulu doritu.

Maiestate! Preaumilitu subscrisulu congresu nationale, insufletítu de parintescele cuvinte si de afidarea preagratiós'a cuprinsa in aceea-si preainalta resolutiune, petrunsu de multiamire catra preabunulu si cavaleresculu nostru Imperatu si Mare Principe si catra preainalt'a Casa Domnitória a Maiestatei Vóstre, imbratosiéza cu mare bucuria si placere ocasiunea dílei acesteia solenele, spre a aduce Mai. Vóstre c. r. apostolice descoperirea preaumilita a simtieminteloru de reverintia omagiale, de credintia neclatita si de alipire catra Mai. Vóstra c. r. apostolica, catra preastralucit'a Casa Domnitória Habsburgico-Lotaringica, precumu si de alipire catra legile fundamentali de statu, depuse in diplom'a imperatésca din 20. Oct. 1860 si in constitutiunea din 26. Febr. 1861, cu aceea promisiune omagiale, ca natiunea romana din Transilvani'a simte aduncu préplacut'a datorintia de a sadi in generatiunile sale credintia si alipire neclatita catra aceea-si preainalta Casa

Domnitória si de a le lasá pre acestea de ereditate filoru sei; pentru-ca acestea suntu insusiri traditiunale ale Romaniloru, cari dorescu ferbinte sosirea ocasiunei constitutionale a dietei Transilvaniei, unde redicati in starea de multu meritata de natiune politica, conlucrandu cu poteri unite la realisarea principiului constitutionalu alu unitatei imperiului, pre care preacredintiós'a natiune Romana inea in anii 1848—49 in adunantiele sale nationale din motu propriu l'a imbratosiatu, spre intarirea tronului Maiestatei Vóstre c. r. apostolice, spre consolidarea imperiului, spre stabilirea transevilitatii publice, spre multiamirea díeriteloru popóre de sub preablandulu si parintesculu soeptru alu Mai. Vóstre, se póta dá noue dovedi despre alipirea loru catra prea'naltele institutiuni constitutionali, sanctionate de Mai. Vóstra c. r. apostolica.

Pre lenga care remanemu cu cea mai profunda reverintia omagiale.

Din siedinti'a adunantie nationale, tîenute in Sabiu in 20—23. Aprile 1863.

Ai Maiestatei Vóstre cesaro-regesci apostolice
pururea credintiosi si preaumiliti sierbi si suditi.

Conferinti'a nationala.

Siedinti'a II dupa stenografia,
tîenuta in Sibiu in 9/21. Aprile 1863.
(Urmare din Nru tr.)

Dar', Domniloru! se recapitulamu punctele aceste! Se dicemu Imperatului in adresa mai pe largu, cumu intielegemu noi legile fundamentale, care le-au sanctionatu Mai. S'a. Si adica: 1) asiá intielegemu, ca Mai. S'a insusi recunósce, cumuca tóte tierile Sale trebuie se se guberneze dupa forma constitutionala; 2) Recunóschemu si noi lips'a unui centru, va se díca lips'a unui corpu consultativu si deliberativu si câ recunóschemu lips'a pertractarei unoru obiepte, care dupa impregiurarile tempului si din alte impregiurari trebuie se se pertracteze la olalta, intr'unu senatu imperialu, precumu suntu obieptele monetei, postei, drumuriloru s. a. Eu, Dloru! din cinstire catra tempii de mai nainte antemartiali si din respectu si catra constitutiunea cea cu 10 pecate, nu voiu se mai amintescu, ca Ardealulu nu e in stare se faca unu drumu de feru macaru nici de aci pana la Belgradu; nu voiu s'atingu, ca tíer'a nóstra n'au avutu nici mai nainte nici o autonomia adeverata nici dupa legile ei de mai nainte; ci séu au fostu dependente de Ungari'a séu de dragutiulu de Turcu (Iaritate); pentru ca tíer'a nóstra n'are atributiele acelea, care se ceru pentru o tíera autonoma, adeca independente de ori ce atarnare alt'a; nu le posede ea acele nici pentru de a fi tíera independenta de rangulu antaiu, dara nici de rangulu alu doilea, ca-ci nu posede nici poteri fizice, nici pecuniarie, cá se retacu celalalte, spre sustinerea s'a independente interna si esterna. 3) Se dicemu Mai. Sale, cumu intielegemu noi diplom'a din 20. Oct. 1860 si patent'a din 26. Febr. 1861; ca adica noi astufeliu le intielegemu, ca pentru obieptele dinlauntru ale tieriei nóstre inca va fi viéti'a constitutionala prin redicarea toturoru privilegieloru de mai nainte, si prin urmare si redicarea teritoriiloru privilegiate; ca-ci de nu, noi nu vomu avé nici unde pune piciorulu in tíer'a nóstra. 4) Apoi se dicemu, ca noi de aci tragemu cu consecuintia logica, ca individualitatea politica a patriei nóstre prin constitutiune, care

trebuie se se desvólte si se se satorésca, va fi din destulu asigurata.

Prin urmare, Dloru! mai e unu punctu fórte mare de insemnatu, si adica punctulu acést'a, ca multí cu astufelu de pareri si convingeri, precumu amu onore a ve impartasi, nu se potu impacá. Si eu tare me miru. Ómenii au urechi, si nu audu; ómenii au ochi, si nu vedu. Eu credinti'a politicá a fiacarui'a o cinstescu si-o lasu neatinsa; inse candu e vorb'a de binele obstescu alu patriei, atunci fiacare se deschida bine urechile si se auda vocea timpului, se deschida ochii, si se véda caracterulu timpului presinte. Si acést'a e aceea, ce ne-amu obicinuitu a dice „necesitate imperativa a timpului. Quod factum est, infectum fieri nequit. Astadi, Dloru! e vorb'a nu despre restituirea in integrum a acelor'a, ce au esistatu inainte de 1848; acést'a o opresce necesitatea ceruta de timpulu presinte; astadi e vorb'a numai despre regeneratiunea lucrurilor pe bas'a institutiunilor constitutiunei moderne, dar nu pe bas'a institutiunilor ardelene ruginite cu cele 10 peccate. (Bravo!) E o urmare asiá prea naturala si firésca, cá se multiamimu Imperatului pentru aceste patru puncte din resolutiunea S'a prén., si apoi se mai adaugemu si aceea, cá Mai. S'a se se 'ndure a demandá punerea in lucrare a legiloru fundamentale de susu dela oficiurile cele mai inalte pana la celu mai de josu notaru satescu; ca e de lipsa, cá catu se póte mai curendu se se tiena diet'a Ardealului si acolo dupa legile fundamentale se se formeze o constitutiune noua ardeléna cu delaturarea, stingerea si nimicirea aceloru peccate véchi (Bravo!), si Mai. S'a se se 'ndure strinsu a remané pe lenga legile fundamentale, ce le au sanctiunatu; ca-ci numai cu ele si prin ele se potu ferici tóte popórele de sub sceptrulu Seu. (Vivat! Bravo! Se traiésca!) —

Urméza cuventulu D. v.-pres. Popp. (Vedi Fóí'a.)

Apoi cere cuventulu D. consiliariu reg. G. Domzs'a si dice:

Onoratu congressu nationalu! O compelatiune, care in nici o adunare a natiunei romane de multe sute de ani, dar' mai cu séma din a. 1437 nu s'au audítu; o compelatiune, de care se bucura natiunea romana de 2 ani, o compelatiune, care dupa legile Transilvaniei publice de pana acumu au fostu strinsu oprita, o compelatiune, pentru care insusi Archipastorii nostri s'au trasu la respundere (Bravo!) — Compelatiunea acést'a n'au tostu iertata natiunei nóstre pana la an. 1848; pana atunci, dupa cumu arata insusi cuventulu legiloru acelor'a, pana atunci au fostu natiunea romana numai suferita „usque ad bene placitum principis et regnicolarum.“

In 1/13. Jan. 1861 s'au declarat natiunea romana, cá pentru fundamentulu constitutionalu alu viitorulu seu, legile transilvane publice inaiute de 48 nu le póte priimi de fundamentu, nici legile din 47, macaru ca aceste legi suntu frumóse, libere si umane, eara asteptarei natiunei romane nu facu destulu, pentru ca nationalitatea romana nu o cunoscu; ea inse pana atunci nu se multiamesce. — Legile din nainte de 48 s'au stersu, cele din 48 de sine au cadíutu, pentru ca nu numai romanii, dar si alte natiuni, afara de cea magiara, nu le-au priimitu; si asiá de sine se pune intrebarea: Déca nu potemu noi luá de basa nici legile din 48 nici legile din nainte de 48, dar' pe ce fundamentu legalu suntemu noi aici adunati? Respunsulu este cunoscutu tuturoru. Noi suntemu adunati aici pe bas'a diplomei din 20. Oct. 1860. Diplom'a acést'a nu numai pentru natiunea romana o-au facutu inaltiatulu nostru Imperatu, dar si pentru monarchi'a universa austriaca, pentru tóte popórele de sub sceptrulu Mai. Sale. Prin diplom'a acést'a s'au datu drepturi egale tuturoru tieriloru si natiuniloru, dupa caracterulu lor,

dupa starea loru politica, nationala si confesionala. Diplom'a acést'a natiunea romana in adunarea s'a din 1/13. Jan. o au priimitu cu aplausu; -- dar' fiinduca in diplom'a acést'a suntu numai partile principalí, ear' realisarea loru acolo nu e adusa inainte, si fiinduca despre realisarea constitutiunei cei nóue s'au facutu unu altu actu imperatescu; adeca patent'a din 26. Febr. 1861, asiá dar', dupa ce natiunea Romana au priimitu cu aplausu si multiamire diplom'a, de sine urméza, ca trebuie se priimésca si patent'a, pentru-ca „qui vult finem debet velle etiam media. — Óre nu amu cadea noi in neconsecuintia, daca amu priimi diplom'a, si resolutiunea ei prin patent'a nu?! Pentru aceea de sine urméza, cá noi in adres'a, care are se se face, trebuie din nou se multiamimu Mai. Sale pentru diplom'a si pentru actulu acól'a, prin care se se realizeze constitutiunea si mai departe, pentru ca la gravaminele nóstre din 1/13. Jan. 1861 ne au datu o resolutiune asiá frumósa, cá care natiunea Romana, de candu au incelatu a fi natiune, inca nici odata, dela nici unu Domnitoriu austriacu nu au priimitu. Prin resolutiunea acést'a ni-au aretatu, ca vorbele imperatesci din manifestu si diploma nu se potu reputá numai de vorbe góle, ci ni-a datu in de-buna, cumuca tóte se voru implini. Dar' fiinduca Mai. S'a poterea S'a legislativa o au impartítu cu tóte popórele Sale dupa circumstantiele provinciiloru Sale, asiá cá ele pe cale constitutionala insesi se-si faca legi si asiá cá tóte actele de insemnatate generala se se lucre la olalta de tóte popórele, care afaceri apoi se se confirme de Mai. S'a: pentru aceea eu asiu fi intru altele de opiniunea aceea in privinti'a adresei, cumuca se se face adresa de multiamita, dar' gravamine in adresa se nu se aduca inainte, pentru ca acestea aru fi numai unu argumentu de nemultiamire; numai aceea asi voi se adaugemu in adresa, ca Mai. S'a pentru alinarea tuturoru gravaminelor se bine-voiésca catu mai curendu a convocá diet'a Transilvana, la care vomu conlucrá din tóte poterile spre inaintarea si realisarea intentiuniloru Maiestatei Sale si spie intarirea regimului Maiestatei Sale. (Se traiésca!)

Dupa aceea cerendu cuventulu D. Baritiu, díce: Onorata adunare! Déca cum-va in vorbirea mea voiu fi silitu a fi mai lungu, ve rogu se me escusati; voiu cercá inse a fi catu se póte mai scurtu, pentru-ca Esc. S'a D. Eppu, D. v.-presiedinte si D. Domzsa mau prevenitu cu mai multe, care am vrutu se le adueu inainte. Mai nainte de tóte voiu se reflectezu la inainte-cuventatorii mei, ca din cate am audítu eu, de n'asiu cunósce pre natiunea mea, de asiu fi eu unu strainu, asiu fi trebuitu se conchidu, ca 'n adunarea acést'a s'aru aflá o cumplita oppositiune in contr'a legiloru fundamentale de statu. S'au enumeratu o multíme mare de arguminte, care — me va iertá atatu Esc. S'a D. Presiedinte, catu si D. Vicepresiedinte — eu le tienu a fi fostu de prisosu.

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Nici de catu, Domnule! nu e dreptu, n'au fostu de prisosu. (Sensatiune.)

D. Baritiu . . . Eu stau pe lenga parerea mea.

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Nu e dreapta! (Sensatiune; Strigari: S'audímu!)

D. Baritiu. Asiadara nu-mi e iertatu a vorbi? Nu e libera vorbirea?

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Fara nici o 'ndoiéla. —

D. Baritiu. Am dísu, ca erau de prisosu atatea arguminte, si cugetu, ca cu acést'a n'amu vatematu persón'a nimenui. — Eu nu cunoscu nici unu Romanu in Transilvani'a, care se nu fia simítu bucuria, candu a vedíutu diplom'a. Inse vreau se-mi resumu convictiunile mele. Mai antaiu sum pentru unitatea monarchiei austriace, nu pentru dualismu. Inainte cu 15 ani mi-amu perdutu tóta averea pentru unitatea monarchiei austriace. (Strigari: Bravo!) Sum pentru diplom'a din 20. Oct. cu adausulu mai tardiu; sum pentru patent'a din 26. Febr. cu reflectiunea mai tardiu. — D. vice-presiedinte gub. au observatu, ca acésta din urma aru fi insuflatu unu felu de spaima in mai multi. Pre mine, Dloru! nu m'au spariatu patent'a nici decatu; dar mie mi-au insuflatu unu punctu din diploma óresi-care ingrigire. In punctulu III din diploma sta: Alle anderen Gegenstände etc. Socotescu, ca e de prisosu a mai aminti, ca ce felu de urmari au avutu acestu punctu in a. 1861, si de atunci încóce. Ungári'a au luat u acestu punctu elasticu in deplina consideratiune, trecendu preste celelalte doua cu vederea. — Nu voiu se dau definitiunea dualismului, ca-ci credu, ca toti o soiú; voiu numai se observezu, ca decandu amu ajunsu sub cas'a domnitóre a Austriei, de atunci si pana acumu acei'a cari apera dualismulu, se silesco a ne trage si pre noi in partea aceea, si a-

vést'a-mi insufla mie ingrigire, nu pentru-ca asiu crede, ca ne vomu elati in credinti'a nóstra politica, ci pentru-cá se nu fimu intrebuintiati de midiulócele altor'a si apoi parasiti. Sute de esemple asiu poté aduce din istoria, ca o pusetiune analóga cu cea de astadi a mai fostu si in alti seculi; si de nu vomu invetiá din istoria, potemu se o patímu intocmai cá si atunci. In dílele lui Ferdinandu I. si ale lui Zapolya, Nádasdy si Stefanu Mailatu, in urm'a intrigeloru dualistice, celu d'antaiu-si perdú in Bud'a libertatea, datu in manile turciloru, celu din urma fú datu in manile turciloru si dusu la Constantino-pole. La a. 1566 (?) Gavriilu Mailatu, fiulu lui Stefanu, rogatu fiindu de patriotii sei, cá se sugrume pre secui, au restituitu pacea. Multiamit'a i-a fostu, ca i s'a spusu se se curetie din tíera, ca-ci viéti'a lui nu e asigurata. Si asiá s'au dusu unde scimu ca se afla si astadi famili'a lui. Intre anii 1595—1597 au urmatu totu o positiune analóga celei de astadi, totu jocuri'a dualismului. In favórea unitatii Domnitoriulu Transilvaniei si-au datu dimisiunea, si venindu comisarii regesci in tíera, Stefanu Jozsika fu datu legatu in manile loru. Asiá la a. 1691, si asiá si de aci 'ncolo pana la sanctiunea pragmatica. — Eata, Domniloru! ce-mi insufla mie grigia si me face se-mi reservezu de a face unu amandementu la adresa, in care asiu dori, cá se rogamu pre Mai. S'a, se binevoiésca a se declará, ca déca in intielesulu cuvinteloru expres e determinata a-si aperá legile sanctionate si drepturile, pre noi se binevoiésca a ne lasá la o parte si a ne scuti de o astufelu de amestecare, cá pre noi se ne scape de asiá o ingrigire. Mai incolo-mi pastrezu cá se mai aretu, ce-mi lipsesce cá natiune. Imi lipsesce inca, Dloru! (ceea-ce amu cerutu in petitiunile nóstre de mai nainte) libertatea personala, dreptulu domiciliului, dreptulu vorbirei si alu tiparirii, libertatea religunara. Nu ne e asigurata limb'a si prin urmare si nationalitatea, nu vedu nici unu felu de solidaritate pentru natiunea mea (Bravo!); nu sum siguru, de va fi iertatu la fiii cei mai multi ai natiunei mele se se mai numésca Romani. (Se traiésca! Bravo!) Asiadara-mi pastrezu numai de a adauge unu amandementu in adres'a de multiamita séu in alta petitiune, adica unu amandementu la ce lipsesce in diploma

D. cons. aulicu Moldovanu: Numai atat'a am se observu Dlu Baritiu la punctulu III din diploma, ca poté avé odichn'a sufletului, ca in diet'a tieriei tóte se voru indreptá, si ca cuvintele: „In Gemässheit der früheren Landesverfassung“ voru avé si la noi totu acelasi intielesu, cá si in dietele provintieloru celorualte. —

D. adm. com. Puscariu. Esc. Vóstre si preonorata adunantia! Dupa tendintiele nóstre presinte, voiu se vorbescu numai puține cuvinte la obiectulu dílei. Domniloru! inca eri m'amu esprimat, cumuca semtiemintulu nostru, din care se purcéda adres'a nóstra de multiamire, este o deductiune istorica, ce e basata pe trecutu, e o combinatiune universalá; Ill. S'a D. v.-pres. gub. n'au vrutu se tréca peste istori'a mai vechia inainte de 48, si bine au facutu. Dar' fiinduca astadi e o dí cu multu mai insemnata, decatu cá se o potemu treccu vederea, iertati-mi cá macaru cu 3—4 cuvinte se amintescu istori'a vechia. Dloru! in tíer'a nóstra Transilvani'a amu datu man'a cu ungurii si sasii. Scimu ca intr'unu periodu de legislatiune dela 1000—1500 legislatiunea Ungariei mai antaiu ni-a luatú tóta averea, tóte drepturile, care leamu fostu impartítu noi cu ei, apoi principii Transilvaniei ni-au luatú si onórea (?) Domniloru! Dupace ni-au scosu ochii, ni-au dísu: duceveti orbiloru! — (Va urma.)

Brasiovu 3. Maiu n. (Sciri locale si din vecinatate.) Dupa unu timpú cá de trei septemanimi fórte recorosu inverstatu cu ploi si cu ninsori dese prin care vegetatiunea s'a intardiatu tare, dela 29. Aprile incóce avuramu si díle calduróse, in catu agricultorii plini de bucuria ca potú ingrigi pentru semenaturele de primavéra stau pe intrecute de economi'a campului. Intr'aceea semenaturele de tótna inca suntú frumóiele. Se si dea Ddieu cá se avemu unu anu manosu, pentrucá incaí pana se nu ne lipsésca dela gura, ca incolo lipsele nóstre ale ardeleniloru suntú unu legionu. Anume comerciulu tieriei merge din ce in ce mai reu; banii lipsescu, creditulu lipsesce mai cu totulu, incatu astadi trebuie se'ti deschidi fórte bine ochii, candu ai in cugetu de a te lasá in vreo daravera cu cineva. Dupa alte nevoi ne mai amerintia inca si o urita si fórte periculósa crisa comeraiala din partea Principateloru romanesci, carea se esca curatu numai din crisa politica. Lasamu ca anume in Moldov'a mai niciodata nu s'a sciutu ce este creditulu, ci acolo daraverile au mersu si

mai mergu séu curatu dupa manier'a ruso-evréesca, séu de dreptulu pe rapite; lasamu ca dela 1848/9 incóce in Tíer'a romanésca inca nu te mai poti tiené siguru din partea piacie-loru de acolo cu nici unu creditu, incatu tocma si in capital'a Bucuresci trebuie se te feresci de insielatori cá de muscatur'a sierpelui, — dar' apoi decandu boierii albi si rosii uniti intre sinesi, maimutiendu pe ungurii din partit'a lui Kossuth au inceputu a denegá ei insii platirea dariloru, indemnandu si pre altii cá se nu le platésca, de atunci nici macaru acelea daravere nu mai suntú sigure, pe care incheia cinevasi de dreptulu cu guvernulu tieriei. Tréb'a adica ajunse in Bucuresci tocmá acolo, unde aceeași ajunsesse de mai multi ani incóce in Constantinople. Guvernulu nu'si mai poté implini indatoririle luate asupra'si; elu nu mai are bani si prin urmare nu mai poté plati nici lefi, nici liferatii, nici alte lucruri. Dela unu timpú incóce in locu de bani sunatori se dau asiá numite bonuri de a le vistieriei, care inse fiindu discreditate abia se potú sconta in piácia cu mare paguba.

Acostea impregiurari au inceputu a margini inca si acelu comerciulu, carele se mai pastrase din timpuri si vécuri intre piáci'a Brasiovului si intre tierile romanesci. Amu ajunsu la atata, cá cu o mana se damu si cu alt'a se luamu, pentrucá de incredere nu mai poté fi vorb'a. Pana candu va tiené acea ticalosia in tierile vecine, acésta o scie numai Ddieu.

Eata deci un'a din cauzele cele mai greu cumpanitóre, pentru care ómenii nostrii nu voru se auda de asiá numit'a politica mai nalta, precatu timpú nici dintr'o parte nuli se asigura daraverile loru, pre catu timpú creditulu lipsesce cu totulu, eara de alta parte darile si alte nevoi apasa greu asupra loru. Ati observatu ómeni buni, ca asiá numit'a universitate sasésca luca pe intrecute intre dispute si certe spre a organisá acésta miniatura de imperiu in sinulu Ardealului; v'ati insielá inse reu déca ati crede, ca poporul si sasescu ei pasa ceva de sbuciumaturile „Domniloru loru“; eata ca in comunitatea cea mai mare dintr'o suta reprezentanti abia 30 se aduna la sfaturi de cele mai importante. S'a tienutu conferintia romanésca; intrebati dieu, pre cati romani ia dorutu si ei dóre astadata capulu de ceea ce s'a facutu acolo si la cati le pasa ceva de grigile storcoátore de meduv'a vietii catuorva ómeni de ai loru. Se apropie diet'a; intrebati roguve pe orasienii si tieranii unguri si secui, ce dícu ei despre dietele si „marcalele loru.“ Secaturi, misiellii snntu tóte. Noi nu voimu se audímu de dieta, nici de certele domniloru cu nemtii, ci asteptamu se platimu dare mai pučina, se avemu sare mai eftina, tabacu liberu de saditu, tacs'a recrutiloru mai mica, grau si cucuruзу fara vama etc. — Eata asiá stamu astadi. —

Dóue sciri importante. „Ost d. Post“ reportéza din Vien'a 2. Maiu, cumuca in onórea deputatiunei romanesci se va tiené in 6. Maiu in Vien'a la otelulu „Calulu albu“ in Leopoldstadt, o dinea serbatorésca. Comitétulu costa din maresialulu tieriei Principele Colloredo, burgmaistru Vienei, din mai multi deputati ai dietei si bancheri. La dinea voru lua parte ministrii, multi senatori imperiali, membri dietali, presidiulu camerei comerciale si alte personalitati mai insemnate.

A dou'a e scirea privata, ca fost secretariu Jacobu Ranicher si consiliariulu in dispon. Haupt suntú tocmá denumiti de consiliari guberniali. —

Dieta. Rescriptulu regescu de conchiamarea dietei, se crede, ca cuprinde propusetiunile acéstea: 1) inarticularea natiunei romane, recunóscerea ei cá natiune, cá si sasii, maghiarii si secuii; 2) egal'a indreptátire a limbiloru; 3) diplom'a din 20. Oct. si constitutiunea din Fauru se se incorporeze la lege; 4) proiectu pentru tramiterea deputatiloru la senatu imp. din dieta; 5) organisarea justitiei si redicarea unei curti de suprema instantia; 6) proiectu de organisarea administratiunei politice; 7) modificari in patenta de desarcinarea pamentului. Vomú vedé, candu voru esi oficialminte.

Scirea, ca actele pentru dieta s'aru fi si tramisu in diosu la guberniu in tóte 3 limbile patriei o revóca „Gen. C.“

— In Aradu s'a infintiatu o reuniune romana pentru cultur'a si conversarea poporului romanu, a carei solena deschidere se va tiené in 30. Aprile a. c. Pe trei ani se cere celu mai pučinu 2 fl. contribuire spre a poté fi cineva membru faptualu. Dorimu a primi incunoscintia si statutele, pana atunci se ne intrunimu contribuirile catu de multi. La Redactiune se afla o consemnatiune, care cerculéza.

AUSTRIA. Vien'a, 29. Aprilie. Dupace „Pres'a“ fulgerá intr'unu articulu, ca libertatea personala si a domiciliului, cu tóte ca erá primite de lege de catra senatulu imperialu, nu mai suntú secure, fiinduca d. e. Langievicz fugariulu esdictatoru polonu se tienú internatu si acumu, incercandu a se

elibera prin fuga, fù dusu la Josefstadt in Boemi'a, unde se se tiena in strinsa vighiare, apoi acumu citimu, ca Langievicz prin corumperea vigiliiei cu 300 fl. s'a incercatu a fugi; inse vigili'a descoperi planulu si asiá se aflà cu cale a duce pe prinsulu la Josefstadt. —

„Agr. Z.“ léga de observatiunile facute asupr'a congressului romanu si o provocare catra Croati, cá se nu mai amane a tramite la senatulu imperialu, ca de acolo se voru garanta si interesele calei de feru, si apoi prin dechiararea romaniloru s'a ruptu dualismulu si separatismulu Ungariei. Austri'a si Croati'a, dîce, nu se potu lipsi una de alta.

Chronic'a din afara.

GRECIA eara'si da de greutati cu regele nou Wilhemu Georgie din Danimarca cu tóta prochiamaarea lui, pentruca elu puse atate conditiuni, incatu grecii nu se afla in stare a i le implini; si apoi cea d'antaia conditiune: „déca dela fostulu rege Otto i voru tramite lapedarea de tronu si de drep-tulu la elu alu intregi familie regesci bavarese“, e deajunsu spre a le face confusiune, pentruca chiaru r. Otto cu fami-li'a regésca bav. a protestatu in contra decretariloru grecesci si a alegerei altui rege, rezervandusi dreptulu neatocabilu.

In serbatorile Pasciloru periclitara grecii vr'o 14 persóne parte mórte parte reu ranite cu puscaturile, si in confusiunea cu regele partit'a republicana capeta avantagi, fiindu in com-unicatiune cu rosii italieni si alti.

TURCIA. Solulu americanu din Constantinopole s'a plansu catra Pórta, ca principele Cuza nu vré a recunósce esecua-tur'a consulului americanu. — In caus'a mosieloru inchinate din Principate Pórta protege pe greci, in favórea caror'a a tramisu acumu una a doua nota catra poterile suscrise la tractatulu de Parisu; inse ticalosi voru fi romanii, candu voru mai lasa pe óspeti séu venetici se dispuna in cas'a loru pre-sarandule piperiu pe su nasu — si negina in campulu des-voltarii nationale. —

Diplomaticu in caus'a Poloniei e de consideratu pasulu Angliei si alu Franciei, care mai tramisera cate o depe-sia la Petersburg, in care dechiaru, ca amnesti'a data nu póte multiumi; apoi impregiurarea, ca ambe poterile apusene la-sara pe Austri'a la o parte in facerea pasului acestuia, da a cunósce, ca poterile apusene privescu in politic'a Austriei, ca acésta ar vrea a lua o rola numai intremidiulocitória intre Rusi'a si apuseni.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci 24. Aprile. Ministeriulu cultului a inceputu a face concesiuni in caus'a limbei grecesci prin monastiri, apoi in Moldov'a neci ca se puse in lucrare decretulu pentru lim-b'a romana. Cine nu se simte harnicu a esecuta unu dreptu, se'lu lase mai bine necompromisu. — Apoi starea de fačia e critica, candu partitele cutéza a provocá, cá se nu se platésca contributiunea, si totusi ele vréu sustienerea pazei si buneii ordine!? Dar' se vedemu lucruri marsiave, ce le da la lu-miaa „Buciumulu“, si apoi se mai vorbimu:

„Guvernele trecute, guvernele reactionii — cari s'au si-litu tóte prin tóte midiulócele loru se paralizeze lucrurile; se incurce finançele statului; se faca totu in fine ceea ce cre-deau ca ar puté se aduca lumea la desperare in catu se dîca: ne lipsimu si de conventiune si de unire, eramu mai bine sub guvernele regulamentului organicu si sub regimulu boieriloru; — tóte guvernele reactionarie care figuréza astadi in coalitiu-nea progresista s'au silitu se compromita in opiniunea popo-rului unirea si regimulu constitutionale, si unulu din midiu-lócele mai sigure spre a ajunge la acésta, au crediutu, ca este incurcarea finançelor si seraci'a vistieriei. Se damu aci unu micu esemplu, care credemu, ca vorbesce cu atat'a elocuin-tia, in catu póte convinge si pe celu mai incapaciatu.

Guvernele Catargiu si Mitica Ghica au inchiriatu pe sém'a statului multíme de case ale reactionariloru, cá pe de o parte se platésca acestor'a voturile loru, precumu se dîcea p'atunci, ear' pe de alt'a se faca pe vistieria se arunce in ventu, veri o diece mii de galbeni pe anu. Astufelu vedemu casele D. Jorgu Ghica inchiriate pentru curtea de casatiune cu o mie doue sute galbeni pe anu, pentru mai multi ani; casele lui Beizadea Costache, pentru ministeriulu cultelor cu 1200 galbini pe anu, pentru mai multi ani; casele D. Lensiu, afara de casele din curte, grajduri, siopronuri etc. pentru mi-nisteriele din intru si din afara cu 1600 galbeni pe anu, pen-

tru cincii ani; casele D. Balaceanu cu o mie de galbeni pe anu, pentru mai multi ani, pentru archiva; casele D. Steriade cu siése sute galbeni pe anu, pentru justitia; unu cátu numai din casele Dnei Balsiu cu 500 galbeni pe anu pentru lucra-riile publice; 750 galbeni pe anu, doue case pentru serviciulu telegraficu; 800 galbeni pe anu pentru patru comisiuni; 200 galbini pe anu pentru comitetulu sanitariu; 200 galbini pe anu pentru prefectur'a de Ilfov; 200 galbeni pe anu pentru cas'a de pasapórt; 300 galbeni pentru tribunalulu politic-nescu; 500 galbeni pe anu pentru localurile gardistiloru de nópte; si enormele chirii platite pentru locuintiele diferiteloru misiuni. Se mai observamu acumu, ca cele mai multe din a-ceste case inchiriate, nu s'aru fi pututu inchiriá nici cu diu-metatea acestoru pretiuri, chiaru atunci, candu guvernulu, in lipsa totala de localitati ale sale, ar fi fostu nevoitu se in-dure tóte pretensiunile essagerate ale acestoru proprietari de case. Se mai adaugemu, ca multe din aceste case, au fostu derematuri, pe care guvernulu a fostu silitu se le repareze cu mari chiertuielei extraordinarie; se mai adaugemu, ca in cas'a unde este ministeriulu din intru ploua cá in campulu Bara-ganului, si ca mai deunadi, detunà in totu cartierulu pla-fonulu imbuibat de apa alu antreului, cadiendu dela o inal-tíme de dîce stanjeni, si numai printr'o minune se intemplà in acelu momentu se nu fia nimeni in antreu séu pe scari. —

Nu mai spunemu alte detaiuri; ne marginimu se aretamu numai o singura neconsecintia tradatória de réu'a vointia a acestoru guverne.

Statulu avendu se iea sume de bani dela D. Ciocanu, a devenitu proprietariu pe frumosulu si spatiosulu otelu alu a-cestui'a, care otelu, fara contestare, se póte dîce cea mai fru-mósa si cea mai incapatória cladire din Bucuresci; ei bine, iubiti lectori, guvernele reactionii, astadi in coalitiune, au in-chiriatu, judece intieptiunea Dv. pentru ce, acésta mare si frumósa casa, Dlui consulu francesu numai pentru 500 gal-beni pe anu.(?!!) — Noi dîcemu asiá: déca casele ce citaremu mai susu se dau cu chiria cate 1200 si cate 1600 galbeni pe anu, apoi frumósele si spatiósele case ale Dlui Ciocanu aru fi trebuitu se se inchirieze negresitu cu 5000 galbeni pe anu. — Eata patriotismulu guverneloru trecute, astadi in coalitiune contra guvernului actuale. (Aha!)

Guvernulu actuale a inceputu a repará aceste pecate ale predecesoriloru sei, a inceputu a desiértá din aceste case si ale inchiriá si elu pe catu va puté, spre o despagubire óre-care a statului. Noi din parte-ne ei aretamu profund'a nóstra recunoscintia pentru ecuilibrarea budgetelor, essagerate in-tr'adinsu de reactiunea trecuta; admiramu capacitatea prin care a sciutu se ajunga la acésta ecuilibrare in asiá scurtu timpu, si mai cu séma, candu 'i au lipsitu 8—10 milióne ce aducea esportulu productelor, cumu si regulat'a incasare a venituriloru salineloru etc. etc.; admiramu prin ce combinari a pututu se mantie statulu de imprumutulu de siése milióne, si cu tóte acestea, se tiena frunte la tóte platile si se faca a abundá astadi aurulu in vistieria. (Va urma.)

„**Amiculu Familiei**“ pentru sciintie, arte, pedagogia s.a. de Dsióra Const. de Dunc'a.

Au esitu pana acumu 2 brosiuri din opulu acestu perio-dicu, care apare de 2 ori pe luna in octavu mare netu ad-justatu 1. de dóue cóle. Genialitatea auctoresei nóstre o vede cetitoriulu, indata ce arunca ochii pe articuli ei. Un'a numai e de dorit, cá seculu frumos si intieleginti'a romana se'si puna umerulu la spriginirea si incuragiarea acestui opu prea inter-esantu pentru literatur'a romana. — Prenumeratiunea pentru Transilvani'a si Ungari'a e 12 fl. m. a. si Redactiunea Gazetei inca priimesce cu tóta caldura sarcin'a prenumerarei.

Tocm'a primiram alaltaeri Nr. I si o consemnatiune de pre-numeratiune, in urm'a careia rogu pe on. publicu cetitoriu si pe seculu frumosu, cá se binevoiesca cu tóta caldur'a a se prénunera spre a le poté catu mai curundu pune la cale spe-duirea numeriloru esite, deadreptulu prin Posta. Red.

Cursurile la bursa in 5. Maiu 1863 sta asiá:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 29 cr. v. a
Augsburg	—	—	110 „ 80 „
London	—	—	110 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 35 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	77 „ 35 „
Actiile bancului	—	—	800 „ — „
„ creditului	—	—	200 „ 30 „